

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
**ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО**  
Факультет педагогіки та психології  
Кафедра історії



**ЗАТВЕРДЖУЮ**

Проректор із науково-педагогічної роботи  
О.А. Кузнецова

28 серпня 2020 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**  
**КРАЇНОЗНАВСТВО: ІСТОРИЧНИЙ КОНТЕКСТ**

Ступінь магістра  
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка  
Спеціальність 014 Середня освіта  
Спеціалізація 014.03. Історія  
Освітньо-професійна програма: «Середня освіта (Історія)»

2020-2021 навчальний рік

Розробник: доктор історичних наук, професор кафедри історії Буглай Н.М.



Робоча програма затверджена на засіданні кафедри історії

Протокол № 1 від «26» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри  (Рижева Н.О.)

«26» серпня 2020 р.

## Анотація

Навчальна дисципліна «Країнознавство: історичний контекст», що вивчає країни і регіони, знайомить студентів-магістрів із теоретичними засадами країнознавства та дає характеристику країн і регіонів світу. В процесі вивчення курсу увага приділяється комплексному аналізу та висвітленню особливостей історичного розвитку держав різних регіонів, питанням їх природно-географічного розташування, соціальної організації населення, функціонування політико-правових систем. Інтеграційні та глобалізаційні процеси у світі впливають на національну й зовнішню політику держав, розвиток їхніх дипломатичних відносин і міжнародного співробітництва. Дисципліна навчає основних засад прогнозування розвитку міжнародного партнерства та висвітлює вплив глобалізаційних тенденцій на національні ціннісні орієнтації країн світу. Вивчення дисципліни сприяє поглибленню знань із культури та традицій різних країн, систематизації та узагальненню різнорідних даних та вироблення навичок застосування у практичній діяльності.

**Ключові слова:** країни, регіони світу, Європа, Америка, Азія, Африка, Австралія і Океанія, Історія, економіка, політика, географія.

## Abstract

The discipline «Regional studies: historical context», which studies countries and regions, introduces master students to the theoretical foundations of regional studies and gives a description of countries and regions of the world. In the process of studying the course attention is paid to a comprehensive analysis and coverage of the historical development of states of different regions, the issues of their natural and geographical location, social organization of the population, the functioning of political and legal systems. Integration and globalization processes in the world affect the national and foreign policies of states, the development of their diplomatic relations and international cooperation. The course teaches the basic principles of forecasting the development of international partnerships and highlights the impact of globalization trends on national values of the world. The study of the discipline contributes to the deepening of knowledge of the culture and traditions of different countries, systematization and generalization of disparate data and the development of skills in practical activities.

**Keywords:** countries, regions of the world, Europe, America, Asia, Africa, Australia and Oceania, history, economy, politics, geography.

### 1. Опис навчальної дисципліни

#### Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>денна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Нормативна
Індивідуальне науково-дослідне завдання – 1	Спеціальність 014 Середня освіта Спеціалізація: 014.03 Історія	<b>Семестр</b>
Загальна кількість годин – 90		2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1 самостійної роботи студента – 3	Ступінь: магістра	<b>Лекції</b>
		12
		<b>Практичні, семінарські</b>
		18
		<b>Лабораторні</b>
<a href="http://moodle.mdu.edu.ua/my">http://moodle.mdu.edu.ua/my</a>		-
		<b>Самостійна робота</b>
		60
		Вид контролю: 2-й семестр - іспит

Мова навчання – українська

**Примітка.** Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для заочної форми навчання – 90 год.: 30 год. – аудиторні заняття, 80 год. – самостійна робота (33%/67%).

#### Заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>заочна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Нормативна
Індивідуальне науково-дослідне завдання – 1	Спеціальність 014 Середня освіта Спеціалізація: 014.03 Історія	<b>Семестр</b>
Загальна кількість годин – 90		2-й
<a href="http://moodle.mdu.edu.ua/my">http://moodle.mdu.edu.ua/my</a>	Ступінь: магістра	<b>Лекції</b>
		4
		<b>Практичні, семінарські</b>
		2
		<b>Лабораторні</b>
		-
		<b>Самостійна робота</b>
		84
		Вид контролю: 8-й семестр - іспит

Мова навчання – українська

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для заочної форми навчання – 90 год.: 6 год. – аудиторні заняття, 84 год. – самостійна робота (7%/93%).

## **2. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати**

**Мета курсу:** формування у студентів комплексних знань про регіони та країни сучасного світу. Цей курс дає можливість оволодіти системою країнознавчого аналізу у сфері історії, а також дослідити, систематизувати й узагальнити дані про природу, населення, внутрішні просторові особливості державно-регіонального розвитку.

### **Завдання курсу:**

- узагальнити та розвинути знання з історії різних країн;
- формування у студентів ґрунтовних та систематичних знань щодо політичної організації та форм державного управління в країнах сучасного світу;
- ознайомлення студентів з природно-ресурсним та економічним потенціалом, та спеціалізацією виробництва різних держав;
- сформуванню системи знань щодо особливостей розвитку культури та традицій різних держав;
- сформуванню навички аналізу літератури та самостійної роботи з нею, що містить різноманітну країнознавчу інформацію;
- розширити знання з географії та застосовувати у практичній діяльності методи економіко-географічного аналізу різних країн світу;
- навчитися основних засад прогнозування розвитку міжнародного партнерства;
- засвоїти основні поняття та категорії країнознавства;
- визначати вплив глобалізаційних тенденцій на національні ціннісні орієнтації країн світу у процесі міжкультурної ділової комунікації;
- аналізувати основні джерела інформації та методологію країнознавчого дослідження.

### **Передумови для вивчення дисципліни:**

Вивчення навчальної дисципліни «Країнознавство: історичний контекст» доцільно організувати на базі вже вивченої «Новітньої історії країн Європи та Америки», «Нової історії країн Європи та Америки», в єдиному контексті з тематикою вивчення дисциплін «Історії міжнародних відносин», «Політології», «Соціології», «Основ економічної теорії», «Міжнародного права», «Новітньої історії країн Азії та Африки» та ін.

Навчальна дисципліна складається з 3-х кредитів.

### **Програмні результати навчання:**

**ПРН-1** Здатність синтезувати та використовувати знання з основних теорій історичного розвитку, методології історичної науки, її періодизацію.

**ПРН-2** Знання видів, форм та джерел історичної інформації, методів їх дослідження.

**ПРН-6** Використання принципів і методів збору, систематизації, узагальнення і використання інформації, проведення наукових досліджень за профілем спеціальності.

1. 3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

### **I. Загальнопредметні:**

**ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.** Вміння формулювати задачу, для її вирішення використовувати потрібну інформацію та методологію для досягнення обґрунтованого висновку.

**ЗК-2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.** Знання стандартів, необхідних для наукового дослідження та публікування, зокрема критична обізнаність та інтелектуальна чесність.

**ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово,** вміння правильно розмовляти та писати різними комунікативними стилями, а саме неофіційним, офіційним та науковим.

**ЗК-5. Здатність працювати автономно,** скеровувати зусилля, поєднуючи результати різних досліджень та аналізу, та представляти результат вчасно.

**ЗК-8. Гнучкість мислення.** Набуття гнучкого образу мислення, який дозволяє зрозуміти та розв'язати проблеми та задачі, зберігаючи при цьому критичне ставлення до сталих наукових компетенцій.

## **II. Фахові:**

**ФК-1. Знання вітчизняної та світової історії.** Знання основних історичних процесів та подій усіх континентів від давнини до сьогодення, їх взаємозв'язок, сучасні дискусії на цю тему та напрями дослідження.

**ФК-2. Вміння аналізувати джерела.** Пошук, розуміння та використання архівних, музейних джерел з історії.

**ФК-3. Здатність застосовувати знання** про сучасні досягнення з історичної науки.

**ФК-4. Здатність використовувати** навички роботи з комп'ютером та знання й уміння в галузі сучасних інформаційних технологій для рішення практичних завдань в галузі історії та освіти.

**ФК-12. Здатність на практиці** застосовувати принципи наукової організації праці.

**ФК-15. Здатність формувати** стійкий інтерес до професійної діяльності і науки.

## **2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.**

**Тема 1.** Вступ. Країнознавство як навчально-наукова дисципліна.

**Тема 2.** Країни Європи.

**Тема 3.** Країни Америки.

**Тема 4.** Країни Азії.

**Тема 5.** Країни Африки.

**Тема 6.** Країни Австралії та Океанії.

## **Програма навчальної дисципліни**

### **Кредит 1. Методологічні та історичні основи країнознавчих досліджень**

#### **Тема 1. Вступ. Країнознавство як навчально-наукова дисципліна.**

Країнознавство як наука: об'єкт та предмет дисципліни. Теорії та концепції держа. Закономірності й принципи країнознавства. Політична карта світу, етапи її формування. Держава і країна: форми правління та адміністративно-територіальний устрій. Типи країн. Міжнародні організації. Геополітика та геостратегія. Просторово-територіальна організація держав світу: географічне положення, територія, кордони. Внутрішній поділ країн. Регіональний поділ світу. Загальні засади районування світу. Основні регіони світу( Європа, Америка, Азія, Африка, Австралія та Океанія.

#### **Кредит 2. Регіони світу: Європа, Америка.**

##### **Тема 2. Країни Європи.**

Загальна характеристика. Особливості історичного розвитку. Економіка і географічне становище. Державно-політичний устрій. Країни Західної Європи. Країни Центрально-Східної Європи. Країни Північної Європи. Країни Південно-Східної Європи. Країни Євразії.

##### **Тема 3. Країни Америки.**

Загальна характеристика. Особливості історичного розвитку. Економіка і географічне становище. Державно-політичний устрій. Країни Північної Америки. Країни Центральної Америки. Країни Південної Америки.

#### **Кредит 3. Регіони світу: Азія, Африка, Австралія та Океанія.**

##### **Тема 4. Країни Азії.**

Загальна характеристика. Особливості історичного розвитку. Економіка і географічне становище. Державно-політичний устрій. Країни Центральної Азії. Країни Південно-Західної Азії. Країни Південної Азії. Країни Східної Азії. Країни Південно-Східної Азії. Країни Закавказзя.

##### **Тема 5. Країни Африки.**

Загальна характеристика. Особливості історичного розвитку. Економіка і географічне становище. Державно-політичний устрій. Країни Північної Африки. Країни Західної Африки. Країни Центральної Африки. Країни Східної Африки. Країни Південної Африки.

##### **Тема 6. Країни Австралії та Океанії.**

Загальна характеристика. Особливості історичного розвитку. Економіка і географічне становище. Державно-політичний устрій. Австралія та Океанія.

### 3. Структура навчальної дисципліни Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л	п	с.р.
1	2	3	4	5
<b>II СЕМЕСТР</b>				
<b>Кредит 1. Методологічні та історичні основи країнознавчих досліджень</b>				
Тема 1. Вступ. Країнознавство як навчально-наукова дисципліна.	30	2	4	24
<b>Разом за кредит 1</b>	<b>30</b>	<b>2</b>	<b>4</b>	<b>24</b>
<b>Кредит 2. Регіони світу: Європа, Америка</b>				
Тема 2. Країни Європи	15	2	4	9
Тема 3. Країни Америки	15	2	4	9
<b>Разом за кредит 2</b>	<b>30</b>	<b>4</b>	<b>8</b>	<b>18</b>
<b>Кредит 3. Регіони світу: Азія, Африка, Австралія та Океанія</b>				
Тема 4. Країни Азії	10	2	2	6
Тема 5. Країни Африки	10	2	2	6
Тема 6. Країни Австралії та Океанії	10	2	2	6
<b>Разом за кредит 3</b>	<b>30</b>	<b>6</b>	<b>6</b>	<b>18</b>
<b>ЗА II СЕМЕСТР</b>	<b>90</b>	<b>12</b>	<b>18</b>	<b>60</b>
<b>ВСЬОГО ГОДИН</b>	<b>90</b>	<b>12</b>	<b>18</b>	<b>60</b>

### Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л	п	с.р.
1	2	3	4	5
<b>II СЕМЕСТР</b>				
<b>Кредит 1. Методологічні та історичні основи країнознавчих досліджень</b>				
Тема 1. Вступ. Країнознавство як навчально-наукова дисципліна.	30	2	2	26
<b>Разом за кредит 1</b>	<b>30</b>	<b>2</b>	<b>2</b>	<b>26</b>
<b>Кредит 2. Регіони світу: Європа, Америка</b>				
Тема 2. Країни Європи	15	2	0	13
Тема 3. Країни Америки	15	0	0	15
<b>Разом за кредит 2</b>	<b>30</b>	<b>2</b>	<b>0</b>	<b>28</b>
<b>Кредит 3. Регіони світу: Азія, Африка, Австралія та Океанія</b>				
Тема 4. Країни Азії	10	0	0	10
Тема 5. Країни Африки	10	0	0	10
Тема 6. Країни Австралії та Океанії	10	0	0	10
<b>Разом за кредит 3</b>	<b>30</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>30</b>
<b>ЗА II СЕМЕСТР</b>	<b>90</b>	<b>4</b>	<b>2</b>	<b>84</b>
<b>ВСЬОГО ГОДИН</b>	<b>90</b>	<b>4</b>	<b>2</b>	<b>84</b>

### 4. Теми лекційних занять Денна форма навчання



№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<b>Кредит 1. Методологічні та історичні основи країнознавчих досліджень</b>		
1	Тема 1. Вступ. Країнознавство як навчально-наукова дисципліна.	2
<b>Кредит 2. Регіони світу: Європа, Америка</b>		
2	Тема 2. Країни Європи	2
3	Тема 3. Країни Америки	2
<b>Кредит 3. Регіони світу: Азія, Африка, Австралія та Океанія</b>		
4	Тема 5. Країни Азії	2
5	Тема 6. Країни Африки	2
6	Тема 7. Країни Австралії та Океанії	2
	<b>Разом</b>	<b>12</b>

### Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<b>Кредит 1. Методологічні та історичні основи країнознавчих досліджень</b>		
1	Тема 1. Вступ. Країнознавство як навчально-наукова дисципліна.	2
<b>Кредит 2. Регіони світу: Європа, Америка</b>		
2	Тема 2. Країни Європи	2
3	Тема 3. Країни Америки	0
<b>Кредит 3. Регіони світу: Азія, Африка, Австралія та Океанія</b>		
4	Тема 5. Країни Азії	0
5	Тема 6. Країни Африки	0
6	Тема 7. Країни Австралії та Океанії	0
	<b>Разом</b>	<b>4</b>

### 5. Теми практичних, семінарських занять Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<b>Кредит 1. Методологічні та історичні основи країнознавчих досліджень</b>		
1	Тема 1. Вступ о предмету. Історичні та методологічні особливості країнознавчих досліджень.	2
2	Тема 2. Політичний, територіальний та регіональний поділ світу.	2
<b>Кредит 2. Регіони світу: Європа, Америка</b>		
3	Тема 3. Країни Західної Європи	2
4	Тема 4. Країни Центрально-Східної Європи	2
5	Тема 5. Країни Північної Америки	2
6	Тема 6. Країни Центральної та Південної Америки	2
<b>Кредит 3. Регіони світу: Азія, Африка, Австралія та Океанія</b>		
4	Тема 5. Країни Азії	2
5	Тема 6. Країни Африки	2
6	Тема 7. Країни Австралії та Океанії	2
	<b>Разом</b>	<b>18</b>

### Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<b>Кредит 1. Методологічні та історичні основи країнознавчих досліджень</b>		
1	Тема 2. Політичний, територіальний та регіональний поділ світу.	2
	<b>Разом</b>	<b>2</b>

### 6. Лабораторні заняття

Робочим планом не передбачено

### 7. Самостійна робота Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<b>Кредит 1. Методологічні та історичні основи країнознавчих досліджень</b>		
1	Тема 1. Вступ. Країнознавство як навчально-наукова дисципліна.	24
<b>Кредит 2. Регіони світу: Європа, Америка</b>		
2	Тема 2. Країни Європи	9
3	Тема 3. Країни Америки	9
<b>Кредит 3. Регіони світу: Азія, Африка, Австралія та Океанія</b>		
4	Тема 5. Країни Азії	6
5	Тема 6. Країни Африки	6
6	Тема 7. Країни Австралії та Океанії	6
	<b>Разом</b>	<b>60</b>

### Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<b>Кредит 1. Методологічні та історичні основи країнознавчих досліджень</b>		
1	Тема 1. Вступ. Країнознавство як навчально-наукова дисципліна.	26
<b>Кредит 2. Регіони світу: Європа, Америка</b>		
2	Тема 2. Країни Європи	13
3	Тема 3. Країни Америки	15
<b>Кредит 3. Регіони світу: Азія, Африка, Австралія та Океанія</b>		
4	Тема 5. Країни Азії	10
5	Тема 6. Країни Африки	10
6	Тема 7. Країни Австралії та Океанії	10
	<b>Разом</b>	<b>84</b>

### 8. Індивідуальне науково-дослідне завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання складається з двох напрямів :

I – підготовка доповіді з висвітленням проблем «Країнознавство: історичний контекст» (для студентів ДФН).

II – підготовка та захист контрольної роботи з висвітленням проблем «Новітньої історії країн Європи та Америки» (для студентів ЗФН).

## 9. Форми роботи та критерії оцінювання

Зміст курсу поділений на 3 кредити. Кожний кредит включає в себе лекції, семінарські заняття, самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу даної частини курсу.

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

### Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ECTS	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

**Форми поточного та підсумкового контролю.** Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт, уміння самостійно опрацювати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР, залік) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу модуля.

#### **Критерії оцінювання відповідей на семінарських заняттях:**

Студенту виставляється відмінно якщо він вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.

Студенту виставляється дуже добре якщо він володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, але допускає несуттєві неточності при викладенні та порівнянні.

Студенту виставляється добре якщо він володіє певним обсягом матеріалу хоча допускає несуттєві неточності при його аналізі та не має достатніх знань та умінь для формулювання висновків.

Студенту виставляється достатньо якщо він володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу, уміє використовувати знання в стандартних ситуаціях.

Студенту виставляється мінімальний задовільно якщо він володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно.

Оцінка за виконання індивідуального науково-дослідного завдання, завдань самостійної роботи виставляється з урахуванням таких параметрів:

Кількість балів у кінці семестру повинна складати 100 балів (за 1 кредит), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

#### **Розподіл балів, які отримують студенти за 3 крд.**

Поточне оцінювання та самостійна робота						КР	Накопичувальні бали (сума)
T1	T2	T3	T4	T5	T6	100	300/100
30	30	30	40	30	40		

**\*Примітка.** Коефіцієнт для іспиту – 0,6. Іспит оцінюється в 40 б.

### **9. Засоби дігностики**

**Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є:** завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (зокрема есе, реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

### **10. Методи навчання**

Усний виклад матеріалу: наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу; проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, спостереження над усним мовленням, спостереження над мовним матеріалом, порівняльний аналіз, виразне читання текстів; ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки та ін.).

### **11. Рекомендована література**

#### **Базова**

1. Балабанов Н.Т. Экономика туризма: Учеб. пособие / Балабанов Н.Т. – М.: Финансы и статистика, 1999. – 176 с.
2. Безуглий В. В., Козинець С. В. Регіональна економічна та соціальна географія світу: Посібник. — К.: Академія, 2003. — 688 с.
3. Гладковский Ю., Лавров С. Економічна і соціальна географія світу. — К.: Либідь, 1991. Давид Р., Жоффе-Спинози К. Основные правовые системы современности.— М.: Международ. отношения, 1999. —400 с.
4. Дахно І.І. Країни світу: Енциклоп. дов. — К.: Мапа, 2004. — 606 с.
5. Дахно І.І. Міжнародна торгівля. — К.: МАУП, 2004. — 309 с.
6. Дністрянський М.С. Україна в політико-географічному вимірі. — Л.: ЛНУ, 2000. — 310 с.
7. Дубович І. Країнознавчий словник-довідник / Дубович І. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2002. – 251 с.
8. Квартальнов В.А. Туризм: Учебник / Квартальнов В.А. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 320 с.
9. Кузик С., Книш М. Економічна і соціальна географія Америки. — Л.: ЛНУ, 1999. — 299 с.
10. Країнознавство : підручник для студентів ВНЗ / В. І. Головченко, М. С. Дорошко, П. М. Ігнат'єв та ін. ; за заг. ред. В. П. Крижанівського, В. І. Головченка. – Київ : ВПЦ "Київський університет", 2008. – 658 с.
11. Країнознавство: теорія та практика : підручник / М. П. Мальська, Н. В. Антонюк, Ю. С. Занько, Н. М. Ганич. – Київ : Центр учбової літератури, 2012. – 528 с.
12. Країнознавство : підручник / В. П. Крижанівський, М. С. Дорошко, В. І. Головченко та ін.; [за ред. М. С. Дорошка]. – 2-е вид., переробл. і доповн. – К.: Знання, 2012. – 439 с.
13. Лісничий В. В. Політичні та адміністративні системи зарубіжних країн: Навч. посіб. — К.: Профос, 2004. — 336 с.
14. Мадісон В.В. Сучасна українська геополітика: Навч. Посібник / Мадісон В.В. – К.: Либідь, 2003. – 135 с.
15. Масляк П. О. Країнознавство : підручник / П. О. Масляк. – 2-ге вид., випр. – Київ : Знання, 2008. – 292 с.
16. Масляк П.О., Дахно І.І. Економічна і соціальна географія світу. — К.: Вежа, 2004. —

17. Масляк Я.О., Олійник Я.Б., Степаненко А.В. Словник-довідник учня з економічної і соціальної географії світу. — К.: Лібра, 1996. — 397 с
18. Олійник Я.Б., Шищенко П.Г., Степаненко А.В., Масляк П.О. Географія для старшокласників та абітурієнтів. — К.: Знання, 2006. — 455 с.
19. Правовые системы стран мира: Энцикл. справ. — 3-е изд., исправл. и доп. / Отв. ред. А. Я. Сухарев. — М.: НОРМА, 2003. — 976 с.
20. Ровенчак І. І. Географічне країнознавство : навч.-метод. посіб. / І. І. Ровенчак, О. І. Мамчур. — Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2012. — 106 с.
21. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: Підручник / За ред. В.В. Ковалевського, О.Л. Михайлюк, В.Ф. Семенова. — 6-те вид., випр. — К.: Знання, 2004. — 350 с.
22. Румянцев А.Л., Башинська А.І., Корнілова І.М., Коваленко Ю.О. Міжнародна торгівля. — К.: ЦНЛ, 2004. — 374 с.
23. Світова економіка. К.: Либідь, 2001. — 582 с
24. Соколенко С.І. Глобалізація і економіка України. — К.: Логос, 1999. — 566 с.
25. Теоретичні основи країнознавства : підручник / М. П. Мальська, Н. В. Антонюк, Ю. С. Занько, Н. М. Ганич. — Київ : Знання, 2011. — 326 с.
26. Теоретичні основи країнознавства : підручник / Н. В. Антонюк, М. П. Мальська, Ю. С. Занько, Н. М. Ганич. — Київ : Знання, 2001. — 326 с.
27. Трохимчук С.В. Політична географія сучасного світу з основами геополітики / Трохимчук С.В. — Львів, 1997. — 341 с.
28. Троян С.С. Термінологічний словник із методики країнознавчих досліджень / Троян С.С. — Рівне, 2002. — 254 с .
29. Шостенко І. І. Історія держави і права зарубіжних країн: навч.-метод. посіб. / І. І. Шостенко. — Київ : МАУП, 2003. — 101 с.
30. Юрківський В.М. Країни світу. — К.: Либідь, 2001. — 366 с.
31. Юрківський В. М. Регіональна економічна і соціальна географія: Зарубіжні країни. — 2-ге вид. — К.: Либідь, 2001. — 416 с.
32. Яценко Б.Л. Політична географія. — К.: НАНУ, 2005. — 132 с.

#### Допоміжна:

1. Андрусяк Т.Г. Історія політичних та правових вчень / Андрусяк Т.Г. - Л.: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2001. — 123 с .
2. Афанасьєв О. Є. Політико-географічний простір сучасного світу : довідник / О. Є. Афанасьєв. — Київ : Шкільний світ, 2010. — 128 с.
3. Африка: Энцикл. справ.: В 2 т. — М.: Большая Рос. энцикл., 1986–1987.
4. Безуглий В. В. Економічна і соціальна географія зарубіжних країн : навч. посіб. / В. В. Безуглий. — Київ : Академія, 2007. — 704 с.
5. Весь мир. Страны. Флаги. Гербы: Энцикл. справ. — Минск: Харвест, 1999. — 704 с.
6. Дугин А. Основы геополитики / Дугин А. - М.: Арктогео, 1997. — 231 с.
7. Європейський Союз: економіка, політика, право : енциклопедичний словник / редкол. : В. В. Копійка, О. І. Шнирков, В. І. Муравйов та ін. — Київ : Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2011. — 368 с.
8. Ігнат'єв П. М. Країни Азії: особливості культури та побуту / П. М. Ігнат'єв. — Чернівці : Книги – ХХІ, 2011. — 340 с.
9. Кизим Н. А. Концентрация экономики и конкурентоспособность стран мира / Н. А. Кизим, В. М. Горбатов. — Харьков : ИНЖЭК, 2005. — 216 с. 36
10. Козик В. В. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / В. В. Козик, Л. А. Панкова, Н. Б. Даниленко. — 3-те вид., перероб. і доп. — Київ : Знання-Прес, 2002. — 298 с.
11. Короткий довідник з комплексного країнознавства (методика країнознавчих досліджень, основні поняття та визначення, країни, персоналії) / М. Д. Будз, В. О.

- Мартинюк, Р. М. Постоловський, С. С. Троян. – 2-е вид. – Київ : ПП Самборський, 2002. – 255 с.
12. Латинская Америка. Энцикл. справ.: В 2 т. / Под ред. В. В. Вольского. — М.: Ин-т Лат. Америки АН СССР, 1980–1982. — 656 с.
13. Мальський М. З. Теорія міжнародних відносин : підручник / М. З. Мальський, М. М. Мацях. – 3-тє вид., перероб. і доп. – Київ : Знання, 2007. – 461 с.
- Панов А. Основи країнознавства (Європа) : навч. посіб. / А. Панов. – Ужгород : Карпати, 1999. – 158 с.
14. Панов А. Основи країнознавства. Південна Америка : навч. посіб. / А. Панов. – Ужгород : ПП "Шарк", 2002. – 88 с.
15. Політична енциклопедія / редкол. : Ю. Левенець, Ю. Шаповал та ін. – Київ : Парламентське видавництво, 2011. – 808 с.
16. Ростов Є. Ф. Економіка країн світу: Довідник. — К.: НВП "Картографія", 1998. — 383 с.
17. Свидание с Европой: Справочник путешественника. — М.: Фирма "Деком", 1991. — 288 с.
18. Страны мира: Справочник. — М.: Республика, 1998. — 512 с.
19. Сиротенко Н. Г. Малая энциклопедия стран / Н. Г. Сиротенко, В. А. Менделеев. – Москва : ООО "Издательство АСТ" ; Харьков : ООО "Форсинг", 2001. – 720 с.
20. Физическая география: Справочные материалы. — М.: Просвещение, 1994. — 288 с.
21. Цыганков П. А. Теория международных отношений : учебное пособие / П. А. Цыганков. – Москва : Гардарики, 2004. – 590 с.
22. Юрківський В. М. Країни світу / В. М. Юрківський. – Київ : Либідь, 2001. – 366 с.

## 12. Інформаційні ресурси

1. Країни світу – веб-портал Українського національного інформацій-ного агентства [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://svit.ukrinform.ua>.
2. Матеріали ЄС і Ради Європи. – Режим доступу : [www.isi.gov.uk](http://www.isi.gov.uk).
3. Офіційний сайт Інтернет-видання Вашингтон-Пост. – Режим доступу : [www.washingtonpost.com](http://www.washingtonpost.com).
4. Офіційний сайт Інтернет-видання Мерія, матеріали якого присвячені країнам Близького Сходу, Центральної Азії та Закавказзя. – Режим доступу : [www.meria.idc.il/journal](http://www.meria.idc.il/journal).
5. Офіційний сайт Європейського Союзу. – Режим доступу : [www.europa.eu.com](http://www.europa.eu.com).
6. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України [Елек-тронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mfa.gov.ua>.
7. Офіційний сайт Міжнародної групи аналізу конфліктів. – Режим доступу : [www.intl-crisis-group.org](http://www.intl-crisis-group.org).
8. Офіційний сайт ООН. – Режим доступу : [www.un.org](http://www.un.org).
9. Офіційний сайт Центру аналізу подій в Центральній Азії та Закавказ-зі Університету імені і Джона Хопкінса. – Режим доступу : [www.cacianalyst.org](http://www.cacianalyst.org).
10. Офіційний сайт Центру політичних та соціальних студій Цен-тральної Азії та Закавказзя. – Режим доступу : [www.ca-c.org](http://www.ca-c.org).
11. Офіційний сайт Центру україно-африканських досліджень. – Режим доступу : <http://cuar.in.ua/cuar/main.htm>.
12. Офіційний сайт ЮНЕСКО. – Режим доступу : [www.unesco.org](http://www.unesco.org).